

PISMO OKÓLNE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW

z dnia 24 marca 1967 r.

w sprawie rozwiązań wariantowych w projektach inwestycji.

W zarządzeniu Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 lipca 1965 r. w sprawie projektowania inwestycji (Monitor Polski Nr 45, poz. 253) wprowadzona została zasada, że w toku opracowywania dokumentacji inwestycji powinny być sporządzane opracowania wariantowe dla umożliwienia wyboru rozwiązań optymalnych. W związku z nieprawidłowościami, które występowały w dotychczasowej praktyce w tym zakresie, oraz dla określenia celu, zakresu i zasad opracowań wariantowych rozwiązań projektowych wyjaśnia się, co następuje:

1. Istotą pracy koncepcyjnej w procesie programowania i projektowania jest uzyskanie najwłaściwszego rozwiązania dla postawionego zagadnienia, w drodze rozważania różnych możliwych rozwiązań, eliminacji rozwiązań uznanych za mniej korzystne i dokonania wyboru rozwiązania przedstawionego w skończonym opracowaniu programowym lub projektowym.

2. Dane wyjściowe do projektowania powinny być oparte na dokonanym wyborze programowego rozwiązania optymalnego, uwzględniającego sytuację w całej branży i programy jej rekonstrukcji, najnowocześniejsze osiągnięcia naukowe, techniczne i ekonomiczne, uzyskane na świecie i w przodujących zakładach krajowych.

- 1) Dane wyjściowe do projektowania powinny ustalać, jakie nie przesądzone w fazie programowania w sposób ostateczny zagadnienia i w jakim zakresie mają być opracowane wariantowo w toku sporządzania projektu wstępnego inwestycji.
- 2) Zagadnienia ustalone w danych wyjściowych do projektowania, jako wymagające sporządzenia opracowań wariantowych w projekcie wstępnym, są przedmiotem zle-

cenia przez inwestora jednostce projektowania i dlatego są one dalej zwane zleconymi opracowaniami wariantowymi.

3. Zlecenie projektowego opracowania wariantowego powinno dotyczyć w zasadzie wszystkich wypadków inwestycji skomplikowanych, zakres zaś i tematyka tych opracowań powinny być uzależnione od stopnia trudności i złożoności danej inwestycji.

- 1) Za inwestycje skomplikowane z projektowego punktu widzenia można uważać np. inwestycje, w których proces technologiczny podlega szybkim zmianom związanym z postępem technicznym, inwestycje unikalne z punktu widzenia braku wzorów rozwiązań, inwestycje o złożonych funkcjach produkcyjnych lub usługowych, inwestycje nie występujące w masowej lub szerszej realizacji i wymagające dokonania wyboru najwłaściwszych rozwiązań, w tym konstrukcyjno-budowlanych, przestrzennych itp., dla których istnieje możliwość opracowania wariantów zasadniczo różniących się rozwiązań projektowych, których wyniki ekonomiczne nie mogą być z góry wiadome.
- 2) Zakres i tematyka zleconych opracowań wariantowych powinny dotyczyć podstawowych zagadnień, mających przede wszystkim istotny wpływ na ekonomikę przedsięwzięcia inwestycyjnego, w tym zagadnień technologicznych i budowlanych oraz rozwiązań przestrzennych, i być doprowadzone jedynie do takiego stopnia szczegółowości, który umożliwia już eliminację i wybór najwłaściwszego rozwiązania spośród rozwiązań porównywanych.
- 3) Nie należy zlecać projektowych opracowań wariantowych dla inwestycji prostych, występujących często w realizacji, charakteryzujących się rozwiązaniami wypróbowanymi i często powtarzanymi. Wyjątki w tym zakre-

się mogą dotyczyć szczególnie uzasadnionych wypadków.

4) Zleczone opracowania wariantowe dotyczące koncepcji rozwiązań węzłowych zagadnień — w celu ustalenia generalnej koncepcji rozwiązania inwestycji — powinny być sporządzane w ramach prac studialnych w początkowej fazie prac nad projektem wstępnym inwestycji. Zgodnie z ustaleniami § 15 ust. 3 zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 lipca 1965 r. w sprawie projektowania inwestycji, jednostka projektowania ma prawo przedstawić warianty tych koncepcyjnych rozwiązań do rozpatrzenia i decyzji inwestora w toku prac nad projektem wstępnym.

4. Przedmiotem zleconych opracowań wariantowych mogą być również zagadnienia, co do których konieczność wariantowego opracowania ujawniła się w czasie sporządzania projektu wstępnego inwestycji. Jednostka projektowania może w toku sporządzania projektu inwestycji wystąpić do inwestora z inicjatywą opracowania dodatkowych rozwiązań wariantowych, uzasadniając celowość ich wykonania przewidywanymi efektami. Decyzję w sprawie wykonania zaproponowanych przez jednostkę projektowania opracowań wariantowych podejmuje inwestor, udzielając — w razie wyrażenia zgody — dodatkowego zlecenia na ich opracowanie.

5. W każdym projekcie wstępnym, jak też w każdym opracowaniu wariantowym należy podać uzasadnienie rozwiązania przyjętego w zakończonym opracowaniu projektowym w porównaniu z rozwiązaniami eliminowanymi. W odróżnieniu od rozważań projektowych różnych możliwych rozwiązań, które obowiązany jest przeprowadzać projektant w ramach prac koncepcyjnych, jednakże bez obowiązku pełnego przedstawienia inwestorowi opracowań dotyczących wyeliminowanych wariantów, warianty zleczone muszą być opracowane w formie umożliwiającej inwestorowi dokonanie pełnego ich porównania.

6. Opracowania wariantowe wykonywane na zlecenie inwestora powinny mieć formę rysunkowych, szkicowych rozwiązań koncepcyjnych z niezbędnym opisem technicznym i ujmować elementy nakładów inwestycyjnych i eksploatacyjnych różniące je od rozwiązań bazowych lub innych rozwiązań wariantowych oraz zestawienie wskaźników techniczno-ekonomicznych charakteryzujących porównane opracowania wariantowe. Decyzję o wyborze wariantu rozwiązania podejmuje zgodnie z obowiązującymi przepisami organ uprawniony do zatwierdzenia projektu wstępnego inwestycji.

7. W decyzji zatwierdzającej projekt wstępny inwestycji może być również ustalona potrzeba i tematyka opracowań

wariantowych, jakie jednostka projektowania wykona w toku sporządzania projektu technicznego inwestycji. Inicjatywa w tej sprawie może wyjść również od jednostki projektowania. Wykonywane w ramach projektu technicznego inwestycji opracowania wariantowe nie mogą pogarszać ekonomiki przedsięwzięcia inwestycyjnego, określonej w zatwierdzonym projekcie wstępnym. Dokonanie wyboru rozwiązania powinno być uzasadnione przez jednostkę projektowania porównaniem korzyści w stosunku do wyeliminowanych rozwiązań. Decyzję w sprawie wyboru rozwiązania spośród rozwiązań wariantowych opracowanych w stadium projektu technicznego podejmuje rada techniczna jednostki projektowania przy udziale przedstawiciela inwestora i generalnego wykonawcy.

8. W razie wystąpienia przez jednostkę projektowania z inicjatywą dotyczącą wykonania dodatkowego opracowania wariantowego i nieotrzymania od inwestora zlecenia na takie opracowanie, jednostka projektowania może podjąć opracowanie tego rozwiązania na własne ryzyko. Mimo braku zlecenia koszt wykonania takiego wariantowego opracowania powinien być pokryty przez inwestora w tym wypadku, gdy opracowanie wariantowe podjęte na ryzyko jednostki projektowania przedstawia rozwiązanie korzystniejsze z punktu widzenia efektów techniczno-ekonomicznych od rozwiązania wynikającego z danych wyjściowych lub zatwierzonego projektu wstępnego i w związku z tym rozwiązanie to zostanie przyjęte przez inwestora do realizacji. Jeśli natomiast inwestor nie przyjmie opracowania wariantowego, wykonanego z inicjatywy i na ryzyko jednostki projektowania, wówczas koszt tego opracowania ponosi jednostka projektowania. W wypadkach spornych, związanych z oceną walorów przedstawionego przez jednostkę projektowania opracowania wariantowego, wykonanego na ryzyko jednostki projektowania, o wykorzystaniu tego opracowania i pokryciu kosztów jego wykonania powinien decydować organ nadrzędny inwestora w porozumieniu z organem nadrzędnym jednostki projektowania.

9. Jedną z form uzyskania rozwiązań wariantowych są konkursy. Dotychczas stosowano je najczęściej w dziedzinie urbanistyki i architektury. Należy w trybie obowiązujących przepisów w znacznie szerszym niż dotychczas zakresie stosować konkursy, zwłaszcza zamknięte, w odniesieniu do inwestycji produkcyjnych. Jednostki właściwe do przeprowadzania konkursów powinny zapewnić w nich udział wysoko kwalifikowanych specjalistów z biur projektów, zakładów produkcyjnych, wyższych uczelni i instytutów.

Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:
w z. K. Secomski